

Maturitní témata z hudební výchovy

Rok: 2027

Třída: oktáva A / oktáva B / čtvrtá G

1. Pravěk a starověk hudby. Úvod do hudební teorie – noty, půltóny, celé tóny, posuvky, intervaly

Teorie o vzniku hudby – časové vymezení pravěku – poznatky o podobě pravěké hudby – památky – vokální a instrumentální projevy pravěkého člověka – hudební nástroje – časové vymezení starověku – produkce hudby ve starověku – památky – notace – charakteristika starověké hudby. / Notopis – druhy not – sudé a liché dělení not – celý tón, půltón a další tónové vzdálenosti – druhy posuvek a jejich funkce - interval – klasifikace intervalů – opěrné písně.

2. Středověká hudba – gregoriánský chorál a rytířská kultura. Durové stupnice.

Časové vymezení středověku – duchovní hudba středověku – charakteristika gregoriánského chorálu – notace gregoriánského chorálu – osobnosti spjaté se vznikem a provozováním chorálu; rytířská kultura ve Francii (charakteristika, trubadúři, trubadúři) – světská hudba v Německu (charakteristika, minesengři, meistersingři) – instrumentální hudba středověku – počátky vícehlasé hudby – ars antiqua (pařížská škola Notre-Dame) – ars nova – italské trecento. / Durová stupnice – půltóny – kvart-kvintový kruh (odvození názvů a předznamenání, vztahy mezi stupnicemi) – důležité stupně – tónina.

3. Světová renesance – vymezení, charakteristika, hlavní představitelé. Mollové stupnice.

Časové vymezení renesance – charakteristika období – významné renesanční osobnosti, památky – charakteristické znaky renesanční hudby – život a dílo představitelů Franko-vlámské školy. / Mollová stupnice – půltóny – kvart-kvintový kruh (odvození názvů a předznamenání, vztahy mezi stupnicemi) – důležité stupně – tónina – druhy mollových stupnic.

4. Hudba na našem území do 16. století. Strunné nástroje smyčcové.

Hudba na našem území do 16. století (charakteristika, památky, představitelé, spolky, kapely). / Strunné smyčcové nástroje (charakteristika skupiny a její další dělení, instrumentální zástupci, popis nástrojů, interpreti).

5. Baroko – představitelé italského hudebního baroka; Antonio Vivaldi; koncert; concerto grosso; vznik a vývoj opery.

Časové vymezení baroka – charakteristika období – významné barokní osobnosti, památky (zejm. Itálie) – charakteristické znaky barokní hudby – A. Vivaldi – Florentská camerata – C. Monteverdi. / Koncert (charakteristika, autoři) – concerto grosso (charakteristika, autoři) – opera (vznik a vývoj, charakteristika, konkrétní díla, autoři).

6. Baroko – představitelé francouzského a anglického baroka; Jean-Baptiste Lully; Georg Friedrich Händel; oratorium; variace.

Časové vymezení baroka – charakteristika období – významné barokní osobnosti, památky (zejm. Francie a Anglie) – charakteristické znaky barokní hudby – J. B. Lully – G. F. Händel – H. Purcell. / Oratorium (charakteristika, konkrétní díla, autoři) – variace (charakteristika, konkrétní díla, autoři).

7. Baroko – představitelé německého hudebního baroka; Johann Sebastian Bach; suita; fuga.

Časové vymezení baroka – charakteristika období – významné barokní osobnosti (zejm. Německo) – charakteristické znaky barokní hudby – J. S. Bach / Suita (charakteristika, konkrétní díla, autoři) – fuga (charakteristika na základě rozboru fugy č. 1 C dur z Temperovaného klavíru, konkrétní díla, autoři).

8. České baroko. Dechové nástroje vícehlasé.

Časové vymezení baroka – charakteristika období – významné barokní osobnosti (zejm. v Čechách), památky (zejm. v Čechách) – charakteristické znaky barokní hudby – život a dílo představitelů českého baroka / Dechové vícehlasé nástroje (charakteristika skupiny a její další dělení, instrumentální zástupci, popis nástrojů, interpreti).

9. Klasicismus – První vídeňská škola – Joseph Haydn. Symfonie. Instrumentální soubory.

Časové vymezení klasicismu – charakteristika období – významné osobnosti klasicismu, památky – charakteristické znaky klasicistní hudby – I. vídeňská škola – J. Haydn. / Symfonie (charakteristika, konkrétní díla, autoři). / Instrumentální soubory (kategorizace souborů, nástrojové obsazení souborů, konkrétní soubory).

10. Klasicismus – První vídeňská škola – Wolfgang Amadeus Mozart. Sonátová forma.

Časové vymezení klasicismu – charakteristika období – významné osobnosti klasicismu, památky – charakteristické znaky klasicistní hudby – I. vídeňská škola – W. A. Mozart. / Sonátová forma (charakteristika na základě rozboru klavírní Sonáty C dur K. V. 545 (Facile) W. A. Mozarta, konkrétní díla, autoři).

11. Klasicismus – První vídeňská škola – Ludwig van Beethoven. Rondo. Kvintakord, jeho druhy a obraty.

Časové vymezení klasicismu – charakteristika období – významné osobnosti klasicismu, památky – charakteristické znaky klasicistní hudby – I. vídeňská škola – L. van Beethoven. / Rondo (charakteristika na základě rozboru bagately „Pro Elišku“ L. van Beethovena, konkrétní díla, autoři). / Kvintakordy (charakteristika, druhy, obraty, akordické značky).

12. Český klasicismus v emigraci a na domácí půdě. Melodické ozdoby. Italské názvosloví.

Časové vymezení klasicismu – charakteristika období (důvody emigrace) – významné osobnosti klasicismu (zejm. v Čechách), památky (zejm. v Čechách) – charakteristické znaky klasicistní hudby – život a dílo představitelů českého hudebního klasicismu. / Melodické ozdoby (doba vzniku, charakteristika) – italské názvosloví (základní pojmy v kategoriích: tempo, dynamika, výraz)

13. Romantismus v německy mluvících zemích – charakteristika, hlavní představitelé.

Lidský hlas jako specifický nástroj hudby. Sbory.

Časové vymezení romantismu – charakteristika období – významné osobnosti romantismu, památky – charakteristické znaky romantické hudby – život a dílo hlavních představitelů raného romantismu – F. Schubert – R. Schumann – F. Mendelssohn-Bartholdy – C. M. Weber. / Barvy lidského hlasu (+ příklady v operním repertoáru) – druhy sborů (konkrétní sbory) – hlasová hygiena.

14. Romantismus v Polsku, Rusku, Itálii a Francii – charakteristika, hlavní představitelé.

Strunné nástroje úderné a drnkací.

Časové vymezení romantismu – charakteristika období – významné osobnosti romantismu, památky – charakteristické znaky romantické hudby – F. Chopin – kosmopolitní směr ruského hudebního romantismu – Mocná hrstka – P. I. Čajkovskij. G. Verdi – verismus – G. Puccini – C. Saint-Saëns – G. Bizet / Strunné nástroje úderné a drnkací (charakteristika skupiny a její další dělení, instrumentální zástupci, popis nástrojů, interpreti).

15. Novoromantismus – vymezení, charakteristika, hlavní představitelé. Pozdní romantismus – Gustav Mahler a Richard Strauss. Symfonická báseň. Programní symfonie.

Časové vymezení romantismu – charakteristika období – významné osobnosti romantismu, památky – charakteristické znaky novoromantické hudby (programní hudba, hudebně vyjadřovací prostředky, Gesamtkunstwerk, hudební druhy novoromantismu) – život a dílo představitelů novoromantického trojhvězdi: H. Berlioz – F. Liszt – R. Wagner. Charakteristické znaky hudby pozdního romantismu – G. Mahler – R. Strauss. / Symfonická báseň (charakteristika, konkrétní díla, autoři) – programní symfonie (charakteristika, konkrétní díla, autoři).

16. Česká národní škola. Bedřich Smetana. Dechové žesťové nástroje.

Časové vymezení romantismu – charakteristika období – významné osobnosti romantismu, památky (zejm. v Čechách) – charakteristické znaky romantické hudby – česká národní škola – B. Smetana / Dechové žesťové nástroje (charakteristika skupiny a její další dělení, instrumentální zástupci, popis nástrojů, interpreti).

17. Česká národní škola. Antonín Dvořák. Durová a mollová kadence.

Časové vymezení romantismu – charakteristika období – významné osobnosti romantismu, památky (zejm. v Čechách) – charakteristické znaky romantické hudby – česká národní škola – A. Dvořák / Durová a mollová kadence.

18. Zdeněk Fibich. Melodram. Česká moderna – vymezení, charakteristika, představitelé. Dechové nástroje dřevěné.

Časové vymezení romantismu – charakteristika období – významné osobnosti romantismu, památky (zejm. v Čechách) – charakteristické znaky romantické hudby – česká národní škola – Z. Fibich. Melodram (charakteristika, konkrétní díla, autoři). Česká moderna: život a dílo V. Nováka – J. Suka – J. B. Foerster / Dechové dřevěné nástroje (charakteristika skupiny a její další dělení, instrumentální zástupci, popis nástrojů, interpreti).

19. Impresionismus – vymezení, charakteristika, hlavní představitelé. Septakord, jeho druhy a obraty.

Časové vymezení impresionismu – charakteristika období – významné osobnosti impresionismu, památky – charakteristické znaky hudby impresionismu – C. Debussy – M. Ravel. / Septakordy (charakteristika, druhy, obraty, akordické značky).

20. Expresionismus. Druhá vídeňská škola. Bicí nástroje. Orffův instrumentář.

Časové vymezení expresionismu – charakteristika období – významné osobnosti expresionismu, památky – charakteristické znaky hudby expresionismu (dodekafonie, serialismus) – život a dílo představitelů II. vídeňské školy. / Bicí nástroje (charakteristika skupiny a její další dělení, instrumentální zástupci, popis nástrojů, interpreti) – Orffův instrumentář (charakteristika skupiny, popis nástrojů, využití).

21. 20. století ve světové hudbě. Východoevropští a západoevropští skladatelé. Kompoziční techniky 20. století. Významné osobnosti instrumentální i vokální hudby.

Hudební směry a styly 20. století (neoklasicismus, stile barbaro, seriální hudba, neofolklorismus, expresionismus, neoklasicismus, polytonalita, atonální hudba, seriální hudba) – skladatelé Ruské vlny – B. Bartók a Z. Kodály. / Další kompoziční techniky a směry 20. století (dodekafonie, atonální hudba, aleatorika, punktualismus, čtvrttónová hudba, elektronická hudba, minimal music). – Pařížská šestka (charakteristika, představitelé, tvorba) – O. Messiaen – E. Varèse – P. Hindemith. – C. Orff. / Významné osobnosti instrumentální a vokální hudby (v umělé a neumělé hudbě současnosti i minulosti).

22. 20. století ve světové hudbě. Američtí skladatelé. Muzikál – české a světové muzikálové scény.

Hudební směry a styly 20. století – G. Gershwin – A. Copland – L. Bernstein – J. Cage. / Muzikál (vznik, představitelé a jejich tvorba). České a světové muzikálové scény.

23. Leoš Janáček, a Bohuslav Martinů. Česká hudba 20. století. Metrum, rytmus, takty. Taktovací schémata.

Hudební směry a styly 20. století (impresionismus, neofolklorismus, nápěvková metoda) – L. Janáček – B. Martinů – P. Eben – I. Hurník – další představitelé české hudby 20. století a současnosti. / Metrum – rytmus – takt – klasifikace taktů – základní taktovací schémata.

24. Nonumělé hudba – jazz; swing, blues; chanson. Vymezení, charakteristika, představitelé. Hudební a divadelní scény. (včetně profesí a označení částí divadla, dějiny Národního divadla).

25. Nonumělé hudba – folk; country & western; rokenrol a rocková hudba. Hudební festivaly.

V návaznosti na učivo SHv bude součástí teoretické části maturitní zkoušky analýza poslechové ukázky vztahující se k dané maturitní otázce.

Součástí maturitní zkoušky je i praktická zkouška – „maturitní koncert“, během kterého žák předvede své všestranné hudební dovednosti (sborový zpěv, instrumentální hru, sólové nebo skupinové vystoupení). Nácvik společných skladeb probíhá ve výuce semináře hudební výchovy. Sólové nebo skupinové vystoupení si chystá žák sám. **Časový rozsah celé praktické zkoušky pro jednotlivého žáka je maximálně 15 minut.**